

УДК 016: 929 (477)

Людмила Златогорська

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ ІМЕНІ ПРОФЕСОРА О. РИСАКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ (ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ)

Охарактеризовано етапи становлення біобібліографічного відділу імені професора О. Рисака Науково-дослідного інституту Лесі Українки. Пріоритетні завдання відділу – збір та систематизація матеріалу, творча робота над колекцією, співпраця з однодумцями, наукова діяльність.

Ключові слова: науково-дослідна лабораторія, бібліографія, біобібліографічний відділ, систематизація, колекція.

Zlatogorska L. The Professor O. Rysak Special Collections Department of the Lessya Ukrainka National University Reseach Institute (Stages in the Formation). The stages in the formation of the Professor O. Rysak Special Collections Department of Lessya Ukrainka National University Reseach Institute. The principal tasks of this department are the collection and systematization of the special collection holdings. Additional operations involve creative work with the collections, collaboration with scholars elsewhere and research activity.

Key words: research laboratory, bibliography, Special Collections Department, systematization, collection.

Науково-дослідна лабораторія вивчення життя і творчості Лесі Українки (лабораторія лесезнавства) створена 1989 року на базі Луцького державного педагогічного інституту імені Лесі Українки спільно з Інститутом літератури ім. Т. Г. Шевченка та Міністерством народної освіти УРСР.

У вересні 1993 року згідно з наказом виділяється приміщення для розміщення експозиції в аудиторному корпусі Волинського державного університету. Завідувачем було призначено професора О. Рисака, а також прийнято молодших наукових співробітників.

Серед пріоритетних завдань науково-дослідної лабораторії було виділено такі: дослідження поезики і стилю Лесі Українки; підготовка словника мови поетичних творів письменниці; збір і структуризація матеріалів, пов'язаних із життям та творчістю Лесі Українки, що згодом переросло в систематизовану картотеку.

Фонди лабораторії створено на основі приватної колекції провідного дослідника творчості Лесі Українки, відомого в Україні та за її межами вченого, літературознавця професора Олександра Рисака.

У виставковому залі лабораторії розміщено рідкісні книги, часописи, світлини початку ХХ століття, представлений майже столітній науковий доробок літературознавців: від 20-х років аж до сучасних досліджень життя та творчості Лесі Українки.

Серед експонатів – твори письменниці мовами народів світу (англійською, польською, російською, білоруською, грузинською, італійською, естонською, даргинською, есперанто), автореферати кандидатських та докторських дисертацій, монографії та статті лесезнавців, художня література про письменницю, картини художників та студентів, інкрустовані та вишиті портрети, поштові листівки, буклети, програми, запрошення, вимпели, значки й медалі.

Особливу увагу відвідувачів привертають автографи науковців, письменників, перекладачів, скульпторів, музейних працівників, акторів, чия творчість пов'язана з іменем Лесі Українки. Серед них – Миколи Жулинського, Лукаша Скупейка, Алли Дибби, Лариси Мірошніченко, Петра Одарченка, Леоніли Міщенко, Івана Денисюка, Федора й Володимира Погребенників, Ніни Над'ярних, Олександра Дуна, Василя Лесика, Анатолія Криловця, Михайла Кудрявцева, Олексі Ставицького, Маргарити Алігер, Павла Антокольського, Миколи Брауна, Марії Комісарової, Всеволода Рождественського, Володимира Росельса, Стояна Бакарджиєва, Левона Мкртчяна, Сулеймана Рабаданова, Маріки Бараташвілі, Кнута Скуєнієкса, Євгена Сверстюка, Григорія Зленка, Галини Кальченко, Галини Степанової, Віри Римської, Богдана Рильського, Миколи Олійника, Йосипа Струцюка, Ніни Горик, Леся Танюка, Петра Жура, Євгенії Дейч та ін.

Протягом функціонування лабораторії проведено значну роботу під час підготовки та впорядкування наукових видань та бібліографічних покажчиків:

- Леся Українка і Волинь / Упоряд. О. Риксак.– Луцьк, 1990;
- Леся Українка. Грай, моя пісне! (Поезії, написані на Волині): У 2 т.–Луцьк, 1990 (сувенірне видання);
- Риксак О. Мелодії і барви слова: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ–початку ХХ ст.: Монографія.– Луцьк: Надстир'я, 1996;
- Риксак О. “Найперше – музика у Слові”: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Монографія.–Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999;
- Риксак О. У вимірах самотності і спокуси владою. Три драматичних поеми Лесі Українки – “У пущі”, “Кассандра”, “Камінний го-

сподар”: Наук.-метод. посіб.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999;

– Каталог наукових праць О. Рисака, присвячених Лесі Українці.– Луцьк, 2000;

– Леся Українка: Бібліографічний покажчик праць викладачів, аспірантів та студентів ВДУ ім. Лесі Українки (1957–2000).–Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001;

– Незгасна зоря України: Поетична антологія.– Луцьк: Надстир’я, 2001;

– Причащаючись Лесиним словом (буклет).– Луцьк, 2001;

– Леся Українка: Бібліографічний покажчик праць викладачів, аспірантів та студентів ВДУ ім. Лесі Українки (2000–2005).– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006.

Ведеться робота з підготовки та проведення всеукраїнських наукових читань та міжнародних конференцій, присвячених творчості Лесі Українки; а також співпраця з Волинським краєзнавчим музеєм і літературно-меморіальним музеєм Лесі Українки в Колодяжному (Лесезнавча філокартія: Каталог із коментарем.– Луцьк: Надстир’я, 2005).

Постійно здійснюються консультації студентів, бакалаврів, дипломників, магістрів та вчителів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв із проблем вивчення творчості Лесі Українки.

Науково-дослідну лабораторію вивчення життя і творчості Лесі Українки впродовж усього часу відвідали відомі вчені, письменники, вчителі та учні загальноосвітніх шкіл, гімназій, студенти, викладачі ВНЗ, делегації учасників всеукраїнських та міжнародних конференцій.

На превеликий жаль, передчасно пішов із життя керівник лабораторії – професор Олександр Рисак. Посмертно йому присуджено Всеукраїнську літературну премію імені Лесі Українки за подвижницьку працю на науковій ниві. На вшанування світлої пам’яті провідного педагога, науковця, письменника, науково-дослідній лабораторії присвоєно ім’я професора й підготовлено нову фотоекспозицію, присвячену його життєвому та творчому шляху.

Фонди лабораторії поповнились особистим архівом дослідника, професора О. Рисака (документами, автографами, бібліотекою, картинами), який люб’язно передала вдова покійного – Віра Михайлівна Рисак.

Велика творча праця на науковій ниві, розпочата професором Олександром Рисаком, не відійшла разом із ним у вічність, а продовжується його однодумцями, послідовниками, учнями.

На сучасному етапі лабораторія (нині біобібліографічний відділ імені професора Олександра Рисака) є важливим структурним підрозділом Науково-дослідного інституту Лесі Українки, який відкрито у вересні 2006 року (спільний проект Волинського державного університету імені Лесі Українки та Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України), що стало неординарною подією не лише для Волинського державного університету імені Лесі Українки, а й освітньої системи загалом.

Працівники біобібліографічного відділу імені професора О. Рисака намітили перспективні наукові напрями з дослідження життя та творчості Лесі Українки.

Оскільки від 1971 року – часу виходу в світ бібліографічного покажчика М. Булавицької та М. Мороза – не зібрано й не впорядковано бібліографію досліджень творчості Лесі Українки, діяльність відділу скерована на опис і систематизацію всіх праць про Лесю Українку за останні 35 років в Україні, а також за її межами, що ввійдуть до повної бібліографії, присвяченої життю та творчості поетеси.

Отже, двері біобібліографічного відділу імені професора О. Рисака Науково-дослідного інституту Лесі Українки завжди відчинені для друзів, однодумців, відвідувачів. Приходьмо, причащаймося, зігриваймося духовно-поетичним промінням глибинного та пророчого Слова безсмертної нашої землячки – Лесі Українки.

Література

1. Леся Українка і Волинь / Упоряд. О. Рисак.– Луцьк: Волин. обл. друк., 1990.– 51 с.
2. Леся Українка. Грай, моя пісне! (Поезії, написані на Волині): У 2 т.– Луцьк, 1990.
3. Рисак О. Мелодії і барви слова: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ–початку ХХ ст.– Луцьк: Надстир'я, 1996.– 98 с.
4. Рисак О. “Найперше – музика у Слові”: Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Монографія.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999.– 402 с.
5. Рисак О. У вимірах самотності і спокуси владою. Три драматичних поеми Лесі Українки – “У пущі”, “Кассандра”, “Камінний господар”:

- Наук.-метод. посіб.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999.– 70 с.
6. Каталог наукових праць О. Рисака, присвячених Лесі Українці.– Луцьк, 2000.– 52 с.
 7. Леся Українка: Бібліографічний покажчик праць викладачів, аспірантів та студентів ВДУ ім. Лесі Українки (1957–2000).– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001.– 34 с.
 8. Незгасна зоря України: Поетична антологія.– Луцьк: Надстир’я, 2001.– 71 с.
 9. Причащаючись Лесиним словом.– Луцьк: Б. в., 2001.– 10 с.
 10. Леся Українка: Бібліографічний покажчик праць викладачів, аспірантів та студентів ВДУ ім. Лесі Українки (2000–2005).– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006.– 38 с.

УДК 821.161.2-1.09

Олена Рисак-Маланій

КОЛЬОРОВА СИСТЕМА КООРДИНАТ У ПОЕЗІЇ ВАСИЛЯ БАРКИ

Ідеться про кольорову систему координат поезій Василя Барки, про вмiле використання поетом художніх прийомів, властивих малярському мистецтву. У його поезії органічно синтезується у слові орнаментально-графічні візерунки, об’ємні форми, різнобарвна кольорова палітра, гра світла й тіні, завдяки чому досягається ефект панорамності, голографічності. Колір постає певними трансценденцією, простором існування, можливістю пізнання дійсності крізь призму мистецтва.

Ключові слова: колір, простір, кольорова палітра, синтез мистецтв, символіка кольору.

Rysak-Malaniy O. The Coloured System of Coordinates is in Poetry of Vasilii Barki. The article deals with colour-related frames of reference in V. Barka’s poetry and with poet’s skilful use of belles-lettres devices usually peculiar to painting. V.Barka’s poetry uses words to synthesize ornamental graphic patterns, forms which contain volume, broad colour diversity, and interplay of light and shadow in an organic manner. In these ways his poetry achieves panoramic and holographic effects. To a certain extent colour appears transcendental, it becomes a kind of space for existence and offers the possibility of perceiving reality by means of art.

Key words: colour, space, palette, synthesis of arts, colour symbolism.